

СТИЛІСТИЧНА КОМПЕТЕНЦІЯ ПЕРЕКЛАДАЧА У СФЕРІ КОМП'ЮТЕРНОГО ДИСКУРСУ

Крюкова Ю. В.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – канд. філол. наук, доцент Медвідь О. М.

У контексті стрімкого розвитку інформаційного суспільства підвищився інтерес науковців до проблем термінології та осмислення реалізації науково-технічних явищ через мову. Розвиток техніки обумовлює виникнення нових термінів, а оскільки, сучасна наука прив'язана до комп'ютерних та інформаційних інновацій, то закономірним є виникнення нової лексики та розширення змістів існуючих слів саме в цій області. Спеціалізована література та наукові тексти, які відносяться до комп'ютерного дискурсу, вимагає особливо ретельного аналізу та підходу до роботи з матеріалом, так як ключові поняття представлені термінами. Переклад комп'ютерної термінології пов'язаний з рядом проблем, оскільки мовний компонент існує в рамках комп'ютерного дискурсу, обумовленого також зовнішніми факторами.

При роботі з текстом важливою є наявність певної компетенції у перекладача, яка є необхідною не лише для розуміння інформації, закладеної у тексті, однак і для коректного транскодування мовних елементів відповідно до стильової та жанрової незалежності тексту.

Дослідженням дискурсу займалася, перш за все, французька школа дискурсу. Серед учених слід виділити таких науковців як З. Харріс, Ф. де Соссюр, Е. Бюїссанс, А. Греймс, Ю. Кристев та М. Фуко.

Проблеми науково-технічного дискурсу вивчали наступні науковці: Е. Н. Галичкина досліджувала комп'ютерний дискурс на матеріалі комп'ютерних конференцій, В. Я. Меновщиков поставив питання про причини та природу існування комп'ютерного дискурсу, І. М. Шукало сконцентрувався на проблемах дослідження на проблемах дослідження англомовного рекламного комп'ютерного дискурсу, Е. В. Грязнова досліджувала проблеми Інтернет-комунікації як частини комп'ютерного дискурсу, у дослідженнях Шевченко І. Е. представлено аналіз дискурсу в контексті когнітивно-комунікативної парадигми.

Проблеми перекладу комп'ютерної термінології вивчали: Є. М. Єнікєєва, досліджуючи особливості перекладу комп'ютерних термінів на українську мову, О. О. Мушніна, роботи якої були побудовані на аналізі граматичних особливостей українського перекладу англомовної науково-технічної та художньої прози. Проблеми перекладу спортивних термінів представлено у роботах О. С. Скрипніченко.

Дискурс у дослідженні визначається як ситуативний контекст або ж немовне оточення конкретного тексту чи певних типів тексту.

Дискурс – це не мовне оточення тексту, ситуація, у якій об'єкт знаходиться у даний момент. Саме до цього контексту прив'язане конкретне значення тексту, мета його існування, прагматичний та функціональний аспекти, розуміння теми та ідеї реципієнтом.

Комп'ютерний дискурс – це ситуативне оточення, в якому існує науковий текст. Він визначає розуміння не лише самого тексту, але й окремих слів, термінів, які часто дублюються і залежать від науково-технічного контексту.

У комп'ютерній субмові існує також синонімія, наприклад, поняття «блок даних» виражається в англійській мові за допомогою термінів *block*, *packet*.

Проблема дефініції комп'ютерного дискурсу обумовлює проблеми при роботі з ним, оскільки часто класифікація слів чи то віднесеність термінів до певної категорії наукового знання не є чіткою та не має визначених меж. Вудсутність точного розуміння оригіналу обумовлює проблеми перекладу комп'ютерного дискурсу.

Проблеми перекладу комп'ютерної лексики також обумовлюється проблемою наявності еквівалентів перекладу в українській мові, що обґрунтовує появу складнощів словотвору в сучасній українській мові.

Наявність синонімії та багатозначності у термінології унеможлиблює родову співвіднесеність термінів. Для номінації понять в області комп'ютерних технологій англійська мова є первинною по відношенню до інших мов, що пов'язано з лідерською позицією США у даній галузі.

Крім того, інтернаціоналізація спілкування за допомогою глобальних засобів комунікації сприяла поширенню міжнародного спілкування користувачів глобальної мережі. Це сприяє виникненню національної комп'ютерної лексики.

Найбільший комплекс проблем перекладу пов'язаний з розумінням синтаксичної структури та морфологічного складу речень, тобто, з граматичними проблемами. Подолання труднощів перекладу граматичних (морфологічних та синтаксичних) явищ, безперечно, набуває особливого значення у світлі зіставлення особливостей їх відтворення в перекладі текстів різних жанрів функціональних стилів, зокрема текстів науково-технічної літератури.

Основні труднощі перекладу термінології полягають у неоднозначності термінів, їх полісемантичності, відсутність перекладацьких відповідників у випадку неологізмів та національній варіативності термінів. Основними проблемами англійської термінології є нестача власне української термінології для перекладу, що відбувається через русифікованість науки. Більшість спеціалізованої літератури видається російською мовою. Велика кількість термінів має латинську основу, тож приходять в українську мову через транслітерацію. Запозичення часто модифікуються і словотворчий процес відбувається не за правилами правопису.

Слід пам'ятати, що з однієї мови на іншу терміни не перекладаються як звичайні слова. Оптимальним є такий шлях перекладання термінів: «поняття - український термін», а не «іншомовний термін – українській термін», з якої мови не відбувався б переклад. Тобто пошук терміна-відповідника починається з аналізу властивостей нового поняття. Цілком можливо, що когось з властивостей «підкаже» іншу назву цьому поняттю, ніж вона є у мові, з якої здійснюється переклад.

Крюкова, Ю.В. Стилiстична компетенцiя перекладача у сферi комп'ютерного дискурсу [Текст] / Ю.В. Крюкова; наук. кер. О.М. Медвiдь // Перекладацькi iнновацiї : матерiали Всеукраїнськoї студентськoї науково-практичнoї конференцiї, Суми, 25-27 листопада 2010 р. / Ред. кол.: С.О. Швачко, I.К. Кобякова та iн. — Суми : СумДУ, 2010. — С. 123-125.